

Concluzii: Fenomenul refuzului părinților pentru acordarea asistenței medicale necesare copiilor este un fenomen des întâlnit în practica medicală din Republica Moldova, peste 62 la sută din respondenți s-au întâlnit cu cazuri de prejudicii aduse copilului drept urmare a refuzului părintelui pentru îngrijirea necesară, iar fiecare al IV-lea medic acceptă fără îndoială refuzul semnat al părinților. Două treimi dintre respondenți recunosc că nu au cunoștințe suficiente în domeniul juridic și cel al comunicării pentru a face față situațiilor de refuz parental a intervențiilor destinate asistenței copilului bolnav, semnalând în același timp necesitatea creșterii colaborării intersectoriale cu poliția, asistentul social și alți actori comunitari. În ansamblul său studiul relevă lacune în cadrul normativ național cu privire la protecția dreptului copilului la sănătate.

Cuvinte cheie: asistență medicală acordată copilului, vaccinare, comunicare, refuz parental la tratament.

ACCESIBILITATEA SERVICIILOR MEDICALE ACORDATE GRAVIDELOR ÎN CONDIȚIILE PANDEMIEI COVID-19

Liliana IONCU

Scopul: Evaluarea accesibilității serviciilor medicale în condițiile pandemiei COVID-19 pentru elaborarea recomandărilor de îmbunătățire a asistenței medicale acordate gravidelor și creșterea accesibilității serviciilor medicale în condițiile de urgență de sănătate publică.

Obiectivele: Analiza studiilor și practicilor internaționale privind acordarea și accesibilitatea serviciilor prenatale în condițiile pandemiei COVID-19; analiza opiniei medicilor obstetricieni- ginecologi și a medicilor de familie cu privire la organizarea serviciului prenatal în condițiile pandemiei; evaluarea percepției gravidelor privind accesibilitatea serviciilor medicale și eventualele bariere de acces ale acestora la asistența medicală specializată; elaborarea recomandărilor privind creșterea accesibilității serviciilor prenatale în condițiile de urgență de sănătate publică.

Materiale și metode: Tipul studiului: mixt. Componenta **cantitativă** – studiu descriptiv efectuat prin aplicarea de chestionar. Eșantionul studiului: 148 de medici obstetricieni-ginecologi și 364 de medici de familie. Chestionarele au fost elaborate și distribuite parțial online. Componenta **calitativă** – interviuri în profunzime cu 8 gravide. Datele au fost colectate în

perioada martie – iulie 2021. *Metodele studiului*: istorică, statistică, matematică, comparativă și grafică.

Rezultate obținute: Conform datelor studiului accesibilitatea serviciilor medicale acordate gravidelor a avut de suferit în opinia a 54 % din medicii obstetricieni-ginecologi chestionați, fiind apreciată de aceștia cu notele 5, 6 și 7. Pe când medicii de familie în proporție de 89,7 % consideră că accesibilitatea gravidelor la servicii medicale în pandemie nu a suferit prea mult, apreciind-o cu notele 7, 8 și 9. În același timp majoritatea medicilor de familie (59 %) și medicii obstetricieni-ginecologi (58,6 %) menționează micșorarea numărului de adresări ale femeilor gravide în perioada pandemiei COVID-19. Circa o jumătate din medicii obstetricieni-ginecologi (52,2 %) și 89,7 % din medicii de familie s-au pronunțat că în perioada pandemiei au fost combinate consultațiile la cabinet și recomandările prin telefon. Calitatea consultațiilor acordate prin telefon în perioada pandemiei, în opinia a 51,4 % din medicii obstetricieni-ginecologi și majoritatea medicilor de familie (74,4 %), este apreciată ca acceptabilă, dar nu pot înlocui vizita la medic. Activitatea medicilor în perioada pandemiei a fost una stresantă, deoarece exista riscul de infectare, această realitate a fost susținută de 79,5 % din medicii de familie și 32 % din medicii obstetricieni-ginecologi. Aproximativ 1/2 din medicii obstetricieni-ginecologi (49,6 %) și 2/3 din medicii de familie (69,2 %) menționează că în perioada pandemiei programul de muncă a fost același, însă efortul – dublu, deoarece erau mulți colegi bolnavi.

În opinia medicilor de familie și a medicilor obstetricieni-ginecologi, cât și femeile gravide accesul la consultațiile medicilor de profil și la investigațiile paraclinice a fost efectuat cu întârziere. Din impedimentele accesării serviciilor medicale menținute de femeile gravide au fost lipsa de informare, programările defectuoase, frica de infectare, programul supraîncărcat, personalul medical bolnav, starea de carantină impusă, sistarea transportului public.

Concluzii: Studiul dat relevă practici de menținere a accesibilității (după cum ar fi consulturile medicale la distanță), dar și dificultăți în accesarea serviciilor medicale de către gravide în perioada pandemiei COVID-19 în Republica Moldova, precum stresul și epuizarea raportate de medici sau frica de infectare și restricțiile impuse de pandemie, raportate de gravide. Accesul limitat la serviciile medicale aduce consecințe nedorite pentru sănătatea mamei și a copilului, ceea ce ar cere ajustarea activității medicale conform unui scenariu prestabilit care ar ameliora situația critică și ar micșora reticența gravidelor în accesarea serviciilor medicale în condițiile unei urgențe de sănătate publică.

Cuvinte cheie: accesibilitate, medici obstetricieni-ginecologi, medici de familie, gravide, pandemia COVID-19, impedimente.

IMPACTUL PANDEMIEI COVID-19 ASUPRA FURNIZĂRII SERVICIILOR MEDICALE PERSOANELOR CU DIABET ZAHARAT

Dumitru HAREA

Scopul: Evaluarea impactului pandemiei COVID-19 asupra procesului de furnizare a serviciilor medicale persoanelor cu diabet zaharat, în vederea elaborării recomandărilor pentru îmbunătățirea gestionării diabetului zaharat în condiții de pandemie COVID-19.

Obiectivele: Identificarea impedimentelor apărute în îngrijirea persoanelor cu diabet zaharat la nivelul serviciului endocrinologic și asistenței medicale primare în Republica Moldova; elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea gestionării diabetului zaharat de către medicii endocrinologi și medicii de familie în condiții de pandemie COVID-19.

Materiale și metode: Studiul este primar, calitativ, descriptiv, retrospectiv. Instrumentul de cercetare a fost chestionarul realizat în Google Forms și distribuit on-line. Subiecții incluși în studiu au fost divizați în 2 loturi: 61 de medici endocrinologi și 408 medici de familie.

Rezultate obținute: Majoritatea medicilor endocrinologi (ME) – 63,9 % și medicilor de familie (MF) – 75,5 % au acordat servicii persoanelor cu diabet zaharat (DZ) infectate cu COVID-19. ME în proporție de 33,4 % și 50,4 % dintre MF, care au primit ghiduri/recomandări au raportat că acestea nu au fost clare. Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale a fost furnizorul de ghiduri/recomandări pentru majoritatea ME și MF. ME au utilizat mai mult ghiduri/recomandări internaționale, iar MF mai mult cele naționale. Atât ME, cât și MF au înțeles riscurile pentru persoanele cu DZ în contextul infecției COVID-19 și care sunt cele mai bune practici medicale pentru managementul persoanelor cu DZ. Pentru ME articolele de cercetare și webinarele, iar pentru MF și ghidurile naționale – au fost cele mai utile surse care i-au ajutat să înțeleagă modul în care COVID-19 afectează persoanele cu DZ. Majoritatea MF și ME au modificat serviciile de îngrijire pentru persoanele cu DZ (inițierea sau creșterea frecvenței consulturilor virtuale, reprogramarea consultațiilor). Este de menționat scăderea vizitelor de rutină și creșterea celor pentru ajustarea tratamentului, boli intercurente și complicații acute. Dintre ME – 50 % au raportat că tehnologiile pentru consultații virtuale au jucat un rol mai mare